

Konference měla tři části. V první přednesl laudatio A. Červeňáka prof. J. Kopal a sám oslavenec analyzoval „sny“ v Dostojevského Zločinu a trestu a konfrontoval je s nynější situací v ruské společnosti. Na to navázala 2. část setkání, obsahující příspěvky o literatuře 19. století. I. Pospíšil (Brno) se zabýval F. Bulgarinem jako iniciátorem nových žánrů v ruské literatuře (mravně satirický román, skazová povídka, vědecko-fantastická povídka). M. Zelenka (Praha) hovořil o Jevgeniji Ljacksoném a jeho neznámých dějinách ruské literatury. J. Boboková (Nitra) přispěla historiografickým referátem o osobnosti a názorech M. M. Speranského. V. Matula (Bratislava) se zamyslel nad reakcí L. Štúra a mladých slovenských literátů na smrt A. S. Puškina. A. Eliáš (Bratislava) kriticky zhodnotil dosavadní překlady F. I. Ťutčeva do slovenštiny. A. Antoňák (Prešov) analyzoval pojem „soubornost“ v souvislosti s tradicemi ruské inteligence. M. Antoš (Nitra) obhajoval Červeňákov model pojmů literární směr a proud. E. Kolářová (ARS) pohovořila o školské praxi v překonávání „bílých míst“. O. Kovačičová (Bratislava) se zabývala překlady žalmů ve staré ruské literatuře a V. Rjabov eschatologickými představami ve středověkém Rusku. Ve 3. části se přeneslo tematické těžiště k literatuře XX. století. Nejprve se M. Kusá (Bratislava) vrátila k pojetí „bílých míst“. M. Zahrádka (Olomouc) polemizoval s hodnocením Gorkého Matky jako díla socialistického realismu (navrhl označení romanticko-publicistický realismus). D. Kšicová (Brno) hovořila o lyrice A. Bělého a o jeho vztahu k Někrasovovi. Š. Blichta (Prešov) seznámil konferenci s osobností Fjodora Aristova, zakladatele karpatoruské literární vědy. Medailón N. Kljujeva přednesl M. Horkovič (Banská Bystrica). Zamyšlení nad ruskou národní mentalitou bylo obsahem příspěvku L. Benedikové a E. Ondřejčkové (Nitra). O. Guzyová (Prešov) mluvila o slovenské literární kritice ve vztahu k ruské kultuře. M. Špirko (Prešov) přednesl referát o vlivu ruštiny na slovenskou literární lexiku. V závěru I. Pospíšil vyzdvihl podnětnost konference. Příspěvky budou publikovány ve sborníku *„Biele miesta II“*.

Miloš Zelenka

Za Vladimírem Kostfícou

Rok 1998 byl posledním rokem života vynikajícího českého rusisty prof. PhDr. Vladimíra Kostfíci, DrSc. (nar. 21. 2. 1933 v Petrovicích u Karviné), vedoucího katedry slavistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, po roce 1990 prorektora této univerzity, uznávaného odborníka na ruskou literaturu 19. století, autora knih *V. M. Garšin a ruské malířství* (1970), *Próza N. S. Leskova* (1980), *Umělecký odkaz N. G. Pomjalovského* (1983) a syntetického triptychu *Studie z ruské klasické literatury* (1986), spoluautora *Malého slovníku rusko-českých literárních vztahů*, autora stovek studií, odborných recenzí, článků a pojednání v populárním a denním tisku, spolutvůrce a příspěvatele ročenky *Rossica Olomucensia*, čas. Čs. rusistika. *Slavia* a zahraničních slavistických periodik (zejména ruských a polských). Přispíval také do

časopisu Opera Slavica, jehož úlohu v československé rusistice po roce 1990 vysoce hodnotil.

Po studiu rusistiky působil prof. Vladimír Kostfíca na pedagogických institutech v Pardubicích a Hradci Králové; v Olomouci natrvalo zakotvil roku 1968. Pobýval na stážích a přednáškových pobytech v Rusku a Polsku. Doménou vědecké práce prof. Vladimíra Kostfíce byla tzv. ruská klasická literatura a z ní – jak sám říkal a psal – spisovatelé z druhé řady, tedy zasutí, polozapomenutí autoři, kteří nebyli ani tak tvůrčími celebritami, jako spíše kreátory poetiky, bez nichž si vývoj literatury nelze představit. Kostfícovy publikace kroužily kolem několika autorů, jejichž tvorbu z různých stran nastavoval a pečlivě zkoumal – Garšin, Pomjalovskij, Leskov. Přitom se nezřídká dotkl řady dalších problémových okruhů, mimo jiné vztahu literatury a výtvarného umění, problému literárního cyklu, individuálního žánrového systému, barevného koloritu v próze, anekdoty, cykličnosti a skupinovosti literárních jevů.

Měl jsem to štěstí, že se moje zájmy se zájmy Vladimíra Kostfíce místy prostupovaly: našimi společnými láskami byli právě literární outsideři a zejména N. S. Leskov. Z tohoto důvodu mi byla a je Kostfícova metoda vyhledávání zasutých jevů, jejichž klíčový poetologický význam je nepopíratelný, velmi blízká. Právě v ní vidím největší přínos jeho badatelského úsilí vyznačujícího se nejen objevitelskou vášní, bystrým zrakem, ale také až pozitivistickou pečlivostí a úctou k významově zatíženému detailu.

Nelze opomenout ani organizační činnost prof. Kostfíce, která směřovala k vytváření rusistických a slavistických pospolitostí: mimo jiné i jeho zásluhou probíhaly po roce 1990 známé olomoucko-brněnské rusistické semináře v situaci, kdy právě rusistika potřebovala metodologické impulsy a nové sebevědomí. Prof. Kostfíca byl jedním z těch, kteří dbali o výchovu nových rusistů: koneckonců těsně před vypuknutím smrtelného onemocnění habilitoval ještě svého nástupce. Pod vedením prof. V. Kostfíce, který navázal na práci svého předchůdce prof. M. Zahradky, se olomoucká rusistika profilovala jako pracoviště orientující se na srovnávací česko-ruská studia, literární dějiny, literárněvědnou lexikografii a širokou problematiku společenské reflexe literárních jevů. Mezinárodní spolupráce realizující se mimo jiné v pravidelně pořádaných Olomouckých dnech rusistů je toho dokladem.

Odchodem prof. Vladimíra Kostfíce utrpěla česká slavistika a rusistika citelnou ztrátu.

Ivo Pospíšil

Odešel velký slavista a bulharista

Po delší zákeřné nemoci zemřel v Praze dne 5. května 1998 prof. PhDr. **Zdeněk Urban**, DrSc., dr.h. c., dlouholetý pracovník katedry slavistiky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Patřil k nejvýznamnějším českým slavistům a byl po celých pět desetiletí vůdčí vědeckou osobností české literárněvědné bulharistiky.